

महाराष्ट्र राज्य हिंदी साहित्य अकादमी

१) पुरस्कार योजना- हिंदी साहित्य क्षेत्रात मोलाचे कार्य व भरीव योगदान देणाऱ्या साहित्यिकांना तसेच प्रतिवर्षी उत्कृष्ट हिंदी लेखकांना उत्तेजन देण्यासाठी पुरस्कार देऊन सन्मानित करणे, हे या पुरस्काराचे उद्दिष्ट आहे.

अखिल भारतीय सन्मान जीवन गौरव पुरस्कार (प्रत्येकी रू. १,००,०००/-)

अ.क्र.	पुरस्काराचे नाव	सन २०१३-१४	सन २०१४-१५	सन २०१५-१६	सन २०१६-१७	सन २०१७-१८
१	महाराष्ट्र भारती अखिल भारतीय हिंदी सेवा पुरस्कार	डॉ. चंद्रकांत पाटील	श्री. दामोदरखडसे	डॉ. सुनिलकुमार लवटे	श्री. शशि भूषण वाजपेयी	श्री. रंगनाथ तिवारी
२	डॉ. राम मनोहर त्रिपाठी अखिल भारतीय हिंदी सेवा पुरस्कार	श्री. वे.द.राही	श्री. सुधाकर मिश्र	डॉ. सूर्यबाला	श्री. सुर्यप्रसाद दीक्षित	श्री. रामेश्वरनाथ 'अनुरोध'

राज्यस्तरीय सन्मान जीवन गौरव पुरस्कार (प्रत्येकी रू. ५१,०००/-)

अ.क्र.	पुरस्काराचे नाव	सन २०१३-१४	सन २०१४-१५	सन २०१५-१६	सन २०१६-१७	सन २०१७-१८
१	छत्रपती शिवाजी महाराज राष्ट्रीय एकता पुरस्कार	डॉ. सरजूप्रसाद मिश्र	डॉ. कुसुम पटोरिया	श्री. हरीश पाठक	डॉ. माधव सक्सेना	श्री. प्रेम शुक्ल
२	साने गुरुजी राष्ट्रीय एकता पुरस्कार	श्री. आर.पी.शर्मा	सर्चींद्र त्रिपाठी	श्री. विमल मिश्र	श्री. हृदयेश मयंक	श्रीमती मंजू लोढा
३	पद्मश्री अनंत गोपाल शेवडे हिंदी सेवा पुरस्कार	डॉ. रामप्रकाश	डॉ. केशवसिंह प्रथमवीर	डॉ. देवेश ठाकुर	पं. शंकरप्रसाद अग्निहोत्री	डॉ. तेजपाल चौधरी

४	डॉ.उषा मेहताहिंदी सेवा पुरस्कार	डॉ. विद्या केशव चिटको	डॉ. सुमन जैन	श्रीमती मधु अरोडा	श्री. अश्विनीकुमार मिश्र	श्रीमती पूजाश्री
५	गजानन माधव मुक्तिबोध मराठी भाषी हिंदी लेखक पुरस्कार	डॉ. सुनिल देवधर	श्री. सुरेश नारायण कुसुंबीवाल	डॉ. अंबादास देशमुख	डॉ. अशोककामत	डॉ. सुधाकर शेंडगे
६	कांतिलाल जोशी इतरहिंदी भाषी हिंदी लेखक पुरस्कार	डॉ. मिनाक्षी जोशी	सरदार मुजावर	डॉ. माधुरी छेडा	श्री. गंगाधर ढोबळे	श्री. माणिक मुंढे
७	व्ही.शांताराम ललित कलाहिंदी विशिष्ट सेवा पुरस्कार	श्री. अतुल तिवारी	श्री. गोविंद निहलानी	श्री. कमलेश पांडे	श्री. राम गोविन्द	डॉ. विनोद नारायण इंदुरकर
८	सुब्रमण्य भारती हिंदीसेतु विशिष्ट सेवा पुरस्कार	श्री. जयप्रकाश चौकसे	डॉ. अर्जुन चव्हाण	श्री. परमात्मा पांडे	डॉ. इंद्रबहादुर सिंह	डॉ. श्रीभगवान तिवारी

विधा पुरस्कार सन २०१३-१४

विधा पुरस्कार	पुरस्कार विजेत्यांची नावे	श्रेणी	रक्कम
संत नामदेव पुरस्कार - (काव्य)	श्री. अरविंद रामसुख शर्मा	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	१) श्री. सागर त्रिपाठी २) डॉ. मुकेशगौतम	रजत (विभागून)	रु. २५,०००/-
	प्रा. उध्दव निंबा महाजन	कांस्य	रु. ११,०००/-
विष्णूदास भावे पुरस्कार - (नाटक)	डॉ. राजेंद्र श्रीवास्तव	रजत	रु. ११,०००/-
जैनेंद्रकुमार पुरस्कार - (उपन्यास)	डॉ. राजेश्वर उनियाल	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	कु. निर्मला शंकरराव चांदेकर	रजत	रु. २५,०००/-
	श्रीमतीकमलतेजस वानखेडे	कांस्य	रु. ११,०००/-
मुंशी प्रेमचंद पुरस्कार (कहानी)	डॉ. प्रमिला वर्मा	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	श्रीमतीसुमन सारस्वत	रजत	रु. २५,०००/-
आचार्य रामचंद्र शुक्ल पुरस्कार (निबंध)	श्री. आशकरण अटल	रजत	रु. २५,०००/-
फणीश्वरनाथ रेणू पुरस्कार - (लोकसाहित्य)	श्रीमती निर्मला डोसी	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	डॉ. जगन्नाथ प्रसाद बघेल	कांस्य	रु. ११,०००/-
आचार्य नंददुलारे वाजपेयी पुरस्कार - (समीक्षा)	डॉ. सुमित्रा अग्रवाल	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	डॉ. मधुकरखराटे	रजत	रु. २५,०००/-
	श्री. शितलाप्रसाद दुबे	कांस्य	रु. ११,०००/-
मामा वरेरकर पुरस्कार - (अनुवाद)	श्री. रमेश यादव	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	श्रीमती अनुराधा महेंद्र	रजत	रु. २५,०००/-
बाबुराव विष्णू पराडकार पुरस्कार - (पत्रकारीताकला)	डॉ. ऋचा राजीव शर्मा	रजत	रु. २५,०००/-
	प्रा. सुरेश भगवान पुरी	कांस्य	रु. ११,०००/-

विधा पुरस्कार सन २०१४-१५

विधा पुरस्कार	पुरस्कार विजेत्यांची नावे	श्रेणी	रक्कम
संत नामदेव पुरस्कार - (काव्य)	श्री. मधुसुदनगणेशप्रसाद पांडेय	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	श्री. ओमप्रकाश तिवारी	रजत	रु. २५,०००/-
	सिब्बन बैजी (सी.बी.सिंह)	कांस्य	रु. ११,०००/-
मुन्शी प्रेमचंद पुरस्कार (कहानी)	श्रीमतीसुधा अरोडा	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	डॉ. राजेंद्र श्रीवास्तव	रजत	रु. २५,०००/-
	श्री. नरेंद्र परिहार	कांस्य	रु. ११,०००/-
आचार्य रामचंद्र शुक्ल पुरस्कार (निबंध)	श्री. निरज व्यास	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	डॉ. कृष्णखतरी	कांस्य	रु. ११,०००/-
फणीश्वरनाथ रेणू पुरस्कार - (लोकसाहित्य)	श्री. ओमप्रकाश किशोरीलाल शिव	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
सोहनलाल द्विवेदी पुरस्कार (बालसाहित्य)	डॉ. बानो सरताज	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	श्रीमती त्रिवेणी तुरकर	रजत	रु. २५,०००/-
	श्री. सुभाष हरगोविंद काबरा	कांस्य	रु. ११,०००/-
मामा वरेरकर पुरस्कार - (अनुवाद)	डॉ. अनिल सिंह	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	श्रीमती वंदना विजय धर्माधिकारी	रजत	रु. २५,०००/-

विधा पुरस्कार सन २०१५-१६

विधा पुरस्कार	पुरस्कार विजेत्यांची नावे	श्रेणी	रक्कम
संत नामदेव पुरस्कार - (काव्य)	श्रीमती दीप्ति कुशवाह	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	डॉ. कृष्णा श्रीवास्तव	रजत	रु. २५,०००/-
	श्रीमती चित्रा देसाई	कांस्य	रु. ११,०००/-
विष्णुदास भावे पुरस्कार - (नाटक)	डॉ राम प्रकाशसक्सेना	रजत	रु. २५,०००/-
	डॉ. उषा भुसारी	कांस्य	रु. ११,०००/-
जैनेन्द्र कुमार पुरस्कार - (उपन्यास)	श्री. अनिल मौर्य	रजत	रु. २५,०००/-
मुंशी प्रेमचन्द पुरस्कार - (कहानी)	श्रीमती अलका अग्रवाल	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	श्रीमती नरेंद्रकौर छाबडा	रजत	रु. २५,०००/-
	डॉ. विमल मल्होत्रा	कांस्य	रु. ११,०००/-
आचार्य रामचन्द्र शुक्ल पुरस्कार - (निबंध)	श्री. गुलाबचंद यादव	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	श्रीमतीकमलेश बख्शी	रजत	रु. २५,०००/-
फणीश्वरनाथ रेणु पुरस्कार - (लोकसाहित्य)	डॉ मालती शर्मा	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
मामा वरेरकर पुरस्कार - (अनुवाद)	श्री. गोरख निवृत्ती थोरात	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	श्री. ललितकुमार शाह	रजत	रु. २५,०००/-
	श्री. वेदकुमार रघुत्तमदास वेदालंकार	कांस्य	रु. ११,०००/-

विधा पुरस्कार सन २०१६-१७

विधा पुरस्कार	पुरस्कार विजेत्यांची नावे	श्रेणी	रक्कम
संत नामदेव पुरस्कार - (काव्य)	डॉ.भगवानगव्हाडे	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	श्रीमतीनेहाविलासभांडारकर	रजत	रु. २५,०००/-
	श्रीमतीमाधवीदीपकचौरसिया- कमलेशचौरसिया	कांस्य	रु. ११,०००/-
विष्णुदास भावे पुरस्कार - (नाटक)	स्वामीबुद्धदेवभारती	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	डॉ.बालकृष्णरामभाऊमहाजन	रजत	रु. २५,०००/-
	श्री दिनेशचंद्र मिश्र-दिनेश बैसवारी	कांस्य	रु. ११,०००/-
जैनेन्द्र कुमार पुरस्कार - (उपन्यास)	श्रीमतीरश्मिर्वर्मा(रश्मिर्विजा)	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	श्रीमतीरेखाशिवकुमारबैजल	रजत	रु. २५,०००/-
	पवनचिंतामणीतिवारी	कांस्य	रु. ११,०००/-
मुंशी प्रेमचन्द्र पुरस्कार - (कहानी)	भारतीगोरे	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	अरविन्दश्रीधरझाडे	रजत	रु. २५,०००/-
	डॉ.दीप्तीगुप्ता	कांस्य	रु. ११,०००/-
आचार्य रामचन्द्र शुक्ल पुरस्कार - (निबंध)	श्री.संतोषरामनारायणपांडेय(सं तोषबादल)	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	श्री.महेशदुबे	रजत	रु. २५,०००/-
	श्री.राजेशकुमाररा.मिश्र(राजेश विक्रांत)	कांस्य	रु. ११,०००/-
काकाकालेलकर पुरस्कार (जीवनी)	डॉ. राजेंद्र पटोरिया	रजत	रु. २५,०००/-
फणीश्वरनाथ रेणु पुरस्कार -	श्री.रमेशयादव	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-

(लोकसाहित्य)	डॉ.विनायकसांबातुमराम	रजत	रु. २५,०००/-
सोहनलाल द्विवेदी पुरस्कार (बालसाहित्य)	डॉ.प्रमिलाशर्मा	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	शंकरविठोबाजीविटणकर	रजत	रु. २५,०००/-
	श्री.विवेकमूंदडा	कांस्य	रु. ११,०००/-
आचार्य नंददुलारे वाजपेयी पुरस्कार - (समीक्षा)	डॉ.सतीशपांडेय	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	डॉ.दयानन्दरामचन्द्रतिवारी	रजत	रु. २५,०००/-
	प्रा.डॉ.रणजीतरामरावजाधव	कांस्य	रु. ११,०००/-
बाबूरावविष्णुपराडकरपुरस्कार - (पत्रकारिता)	श्री.विवेकअग्रवाल	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
मामा वरेरकर पुरस्कार - (अनुवाद)	श्रीमतीसुनन्दाश्रीरामदेवस्थळी	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	श्री.अशोककुमारजोहरीलालबिंदल	रजत	रु. २५,०००/-
	डॉ.चंद्रशेखरशर्मा	कांस्य	रु. ११,०००/-
होमी जहांगीर भाभा पुरस्कार(वैज्ञानिकतकनीकी)	डॉ. कृष्णकुमार मिश्र	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-

विधा पुरस्कार सन २०१७-१८

विधा पुरस्कार	पुरस्कार विजेत्यांची नावे	श्रेणी	रक्कम
संत नामदेव पुरस्कार - (काव्य)	श्री. समीर अंजान	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	श्रीमतीसुधा राठोर	रजत	रु. २५,०००/-
	डॉ मुकेशगौतम	कांस्य	रु. ११,०००/-
विष्णुदास भावे पुरस्कार - (नाटक)	डॉ. मधुकर राठोड	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
मुंशीप्रेमचंदपुरस्कार- (कहानी)	श्रीमती.मंजुलाजोशी	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	श्री.कृष्णलालजेसालालनागपाल	रजत	रु. २५,०००/-
	डॉ.शशिवर्धनशर्मा-शैलेश	कांस्य	रु. ११,०००/-
आचार्यरामचंद्रशुक्लपुरस्कार- (निबंध)	श्रीमती.प्रभामेहता	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	श्री.शिवप्रसादतिवारी	कांस्य	रु. ११,०००/-
काकाकालेलकर पुरस्कार(जीवनी-परकसाहित्य)	श्री. जितेन्द्र पाण्डेय	रजत	रु. २५,०००/-
फणीश्वरनाथ रेणु पुरस्कार - (लोकसाहित्य)	श्रीमती निर्मला डोसी	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
सोहनलाल द्विवेदी पुरस्कार (बालसाहित्य)	श्रीमती नीलमसक्सेना "चंद्रा"	कांस्य	रु. ११,०००/-
आचार्य नंददुलारे वाजपेयी पुरस्कार (समीक्षा)	डॉ मजीद शेख	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	डॉ. पंडित बन्ने	रजत	रु. २५,०००/-
	डॉ. शशिकांती सोनवणे "सावन"	कांस्य	रु. ११,०००/-
बाबूराव विष्णु पराडकर पुरस्कार (पत्रकारिता - कला)-	श्री. अनूप श्रीवास्तव	कांस्य	रु. ११,०००/-

मामा वरेरकर पुरस्कार - (अनुवाद)	श्रीमतीकुमुद संघवी चावरे	स्वर्ण	रु. ३५,०००/-
	श्री. रासबिहारी पाण्डेय	रजत	रु. २५,०००/-
होमी जहांगीर भाभा पुरस्कार(वैज्ञानिकतकनीकी)	श्री. मुकेश ग. पंडया	कांस्य	रु. ११,०००/-
पं. महावीर प्रसाद द्विवेदी पुरस्कार(हिंदी भाषा, भाषशास्त्र तथा व्याकरण संबंधी लेखन)	डॉ. दिनेश प्रताप सिंह	कांस्य	रु. ११,०००/-

२) पुस्तक प्रकाशन अनुदान योजना :- हिंदी भाषेतील साहित्यिकांना उत्तेजन देण्यासाठी तसेच त्यांना सर्जनशील वाचकांपर्यंत पोहोविण्यासाठी सदर योजना सुरु करण्यात आली आहे. यात हिंदी भाषेतील पुस्तकांच्या प्रकाशनासाठी साहित्यिकांना रू. २०,०००/- ते रू. २५,०००/- पर्यंत अनुदान देण्यात येते.

पुस्तक प्रकाशन अनुदान सन २०१४-१५

अ.क्र.	लेखकाचे नाव	पुस्तकाचे नाव	साहित्याचा प्रकार
१	कु. रेणुका शाहू वर्तिका	किस्मत की खोज	कहानी
२	श्री. मनोहर धोत्रे	दर्पण ओर अन्य कहानियाँ	एकांकी
३	श्री. अशोक बाचूलकर	इंद्रजीत भालेराव की कविताएँ	काव्य
४	प्रा. वेदकुमार वेदालंकार	संगीत शारदा	नाटक
५	डॉ. गो.रा.कुलकर्णी (अनुवादक)	आर्टिझम	कहानी
६	श्रीमतीसंगीता बाजपेयी	छु ले आसमान	कहानी
७	डॉ. मीना राजपूत	मेरे हमदम	काव्य

पुस्तक प्रकाशन अनुदान सन २०१५-१६

अ.क्र.	लेखकाचे नाव	पुस्तकाचे नाव	साहित्याचा प्रकार
१	श्री. महेश दुबे	फिर भी दिल है हिंदुस्थानी	कहानी
२	श्रीमती स्वरांगी साने	वो हंसती बहुत है	काव्य
३	डॉ. अर्जिनबी युसूफ शेख	जिंदादली	काव्य

पुस्तक प्रकाशन अनुदान सन २०१६-१७

अ.क्र.	लेखकाचे नाव	पुस्तकाचे नाव	साहित्याचा प्रकार
१	श्री. टीकमसिंह शेखावत (सोनइंदर)	सफेद लोग	काव्य
२	श्रीमती अपर्णा विनायक कडसकर	कविताएं	काव्य
३	डॉ. विजया	नदीके साथ साथ	लेखसंग्रह
४	डॉ. सतीश शुक्ल	भये प्रगट कृपाल	व्यंग